

Detaljplan for miljø og landskap

Rehabilitering av Vallaråi bru, Seljord

Sammendrag

Vallaråi bro ligger i Seljord kommune og er et hjelpeanlegg i forbindelse med Sundsbarmreguleringen. Brua over Vallaråi er en aktiv drifts- og beredskapsbru. Safe Control utførte spesialinspeksjon av broa i juni 2021 og konkluderte med at brua har behov for rehabilitering. Det er påvist korrosjon på stålbjelker, tette avløp og slitasje på lager. Vallaråi er en gyteelv for storaure som regnes som en sårbar fiskebestand og arbeidene her vil derfor avklares med Statsforvalter og NVE.

Revisjoner

Rev.	Dato	Utført av	Godkjent av
001	02.07.2026	Åse Helene Vrålstad	Petter Moen

Innhold

Sammendrag	1
Innledning.....	3
2 Grunnlagsdata.....	3
2.1 Om konsesjonær og anlegget	3
2.2 Lokalisering.....	4
2.3 Fremdriftsplan	4
2.4 Lokal orientering/nabovarsling	4
3 Beskrivelse av tiltaket	5
3.1 Oversikts- og arealbrukskart	5
3.2 Bakgrunn for tiltaket	6
3.3 Kort beskrivelse av eksisterende bro.....	6
3.4 Vallaråi.....	6
4 Anleggsdeler	6
4.1 Vannslipp og regulering	6
4.2 Veganlegg.....	6
4.3 Massedeponi	6
4.4 IK-vassdrag.....	6
5 Forhold rundt anlegget	7
5.1 Naturfare.....	7
5.2 Forhold til andre myndigheter.....	7
5.2.1 Kommunal planstatus	7
5.2.2 Vernede områder og kulturminner	7
5.2.3 Forurensning	8
5.3 Vann- og naturmiljø.....	8
5.3.1 Fremmede arter.....	9
5.3.2 Revegetering og tilbakeføring.....	9
5.4 Avbøtende tiltak	9
6 Referanser	10

Innledning

Bro Vallaråi er et hjelpeanlegg i tilknytning til Sundsbarm kraftverk i Seljord kommune. Broa er en aktiv drifts- og beredskapsbro. Broen krysser elven Vallaråi som er en viktig gyteelv for storaure, som i dag regnes som en sårbar fiskebestand.

2 Grunnlagsdata

2.1 Om konsesjonær og anlegget

Informasjon om konsesjonær er gitt i Tabell 1.

Tabell 1: Informasjon om konsesjonær og anleggseier.

Konsesjonær	Navn: Skagerak Kraft AS
	Kontaktperson: Petter Moen
Fylker, kommuner	Telemark, Seljord kommune
Konsesjon	Kgl. res. av 05.07.1963 Sundsbarm kraftverk - Regulering og overføringer i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi/Oftevassdraget.
Tiltakets navn	Rehabilitering Vallaråi bru
Organisasjonsnummer	979 563 531
Adresse	Flatdalsvegen 100, 3840 Seljord
Kontaktinformasjon byggefase	Prosjektleder: Petter Moen Petter.Moen@skagerakenergi.no
	Byggeleder: Ikke bestemt
	Oppfølging miljø/landskap: Åse Helene Vrålstad AseHelene.Vralstad@skagerakenergi.no
Kontaktinformasjon driftsfase	Daglig leder: Sindre Sillerud
	Ansvarlig drift: Sindre Sillerud
	Oppfølging miljø/landskap: Åse Helene Vrålstad
	VTA: Richard Volhovd

2.2 Lokalisering

Vallaråi renner fra Flatsjø og har utløp i Seljordvatnet, i Seljord kommune (Figur 1). Broa ligger ca. 230 meter nedstrøms avløpet av Sundsbarm kraftverk.

Figur 1: Vallaråi bru markert med rødt merke og avløpet til Sundsbarm kraftverk er markert med grønt punkt.

2.3 Fremdriftsplan

Planlegging: Q2 - Q4 2026

Utførelse: Q2 – Q4 2027

2.4 Lokal orientering/nabovarsling

Det skal sendes ut informasjon til beboere i nærområdet før anleggsarbeidene iverksettes. Arbeidene skal ikke være forstyrrende for nærliggende beboelse. Det skal også informeres om økt trafikk og planer for hvordan dette skal utføres på en sikker måte.

3 Beskrivelse av tiltaket

De planlagte arbeidene innebærer:

- Etablering av nytt slitelag/belegg på brudekket
- Boring og etablering av nye nedløpsrør gjennom brudekket for håndtering av overvann
- Mindre mekaniske reparasjoner av eksisterende konstruksjonselementer
- Lagerbytte – Brua jekkes opp, eksisterende lager og understøp fjernes. Ny understøp etableres og nytt lager legges inn
- Kappestøp av nedre del av pilar, med en høyde på om lag en til to meter. Det utgjør ca. 5 m³ støp
- Eventuelt overflatebehandling av stålbjelker, men dette er ikke avgjort

Arbeidene planlegges i hovedsak utført fra stillas etablert fra brua, uten behov for permanente inngrep i vassdraget. Tiltakene, særlig arbeider på pilarene og ved bruk av stillas, planlegges gjennomført i en periode med lav vannføring, foreløpig vurdert til sommer/tidlig høst. Anleggsperioden er forventet å ha en varighet på noen måneder. Tiltaket vurderes å ha høy samfunnsnytte, da oppgradering av bruen vil øke sikkerheten ved kryssing av brua.

3.1 Oversikts- og arealbrukskart

Området som vil bli berørt i forbindelse med tiltaket er vist i Figur 2.

Figur 2: Oversiktsbilde over bru Vallaråi. Skraverte områder viser hvilke områder av brua det skal utføres rehabilitering på.

3.2 Bakgrunn for tiltaket

Det er i forbindelse med rutinemessig inspeksjon avdekket skader i slikt omfang at det er besluttet å rehabilitere deler av broa.

3.3 Kort beskrivelse av eksisterende bro

Broa krysser Vallaråielven og er en drifts- og beredskapsbru som fører over til Sundsbarm kraftverk som ligger inne i fjell. Koordinater på brua er

3.4 Vallaråi

Vallaråi renner fra Flatsjå og har utløp til Seljordsvatnet, i Seljord kommune. Den nedre delen av vassdraget er registrert som elvevannforekomst «Vallaråi nedre» (016-2557-R).

Vannforekomsten er klassifisert til «moderat» økologisk tilstand. Kjemisk tilstand ikke er klassifisert. Vannkraft er hovedpåvirkningen på vannforekomsten. I tillegg er vassdraget påvirket av fysiske endringer og utslipp fra avløpsanlegg, og ulike former for avrenning fra jordbruk, skogbruk og vegtransport (Vann-nett, 2026).

Vassdraget er en viktig gyteelv for storaurebestanden i Seljordsvatnet (Miljødirektoratet, Forslag til strategi for bevaring av utvikling av bestandene for storørret. M-1786, 2020). Det er registrert storaure, ørekyte, bekkeniøye og stingsild i elven (Heggnes, Røed, & Torp, 2018). Ut ifra historiske flyfoto skjottes kantvegetasjonen jevnlig på begge sider av elven ved brua. I det siste historiske flyfotoet fra 2023 er vegetasjonen fjernet ca. fem til tolv meter fra brukonstruksjonen oppstrøms og nedstrøms brua. Det er usikkert om vegetasjonen har vokst tilbake i de senere årene.

Det er ikke registrert noen naturtyper eller fremmede arter ved bruen (Miljødirektoratet, Naturbase – kartløsning, 2026) (Artsdatabanken, 2026). Nedre del av Vallaråi er en del av et deltaområde (BN00020797) som er vurdert å være «viktig». Det er registrert rødlistede og livskraftige fuglearter som har kantvegetasjon som en del av deres funksjonsområde (blant annet grønnfink (VU), granmeis (VU og løvsanger (LC)) i nærområdet. Ved utløpet til Vallaråi er det registrert en rekke rødlistede fuglearter som deltaområde og vannet som funksjonsområde.

4 Anleggsdeler

4.1 Vannslipp og regulering

Sundsbarm kraftverk reguleres mye i løpet av et døgn og vannføringen kan endres fra xx kubikk til xx kubikk innnefor (angi en tidsramme).

4.2 Veganlegg

Det planlegges for at eksisterende veianlegg skal kunne brukes som normalt under rehabilitering. Midlertidige anleggsveier ol. Vil ikke være aktuelt.

4.3 Massedeponi

Det planlegges ikke for uttak eller tilkjøring av masser i forbindelse med tiltaket, men det vil være behov for betong i forbindelse med støping. Det er snakk om mindre mengder betong og trolig vil det være tilstrekkelig med en betongbil.

4.4 IK-vassdrag

Internkontroll og nødvendige kontrollplaner for prosjektet skal foreligge før oppstart med arbeidene. Disse skal være i trå med gjeldende myndighetskrav og være iht. til NVEs veileder 8/2018.

5 Forhold rundt anlegget

5.1 Naturfare

Det er ikke registrert skredfare eller noen form for skredfarlig terreng innenfor tiltaksområdet. Anlegget ligger innenfor aktsomhetsområdet for flom og dette må tas med i planleggingen av arbeidene.

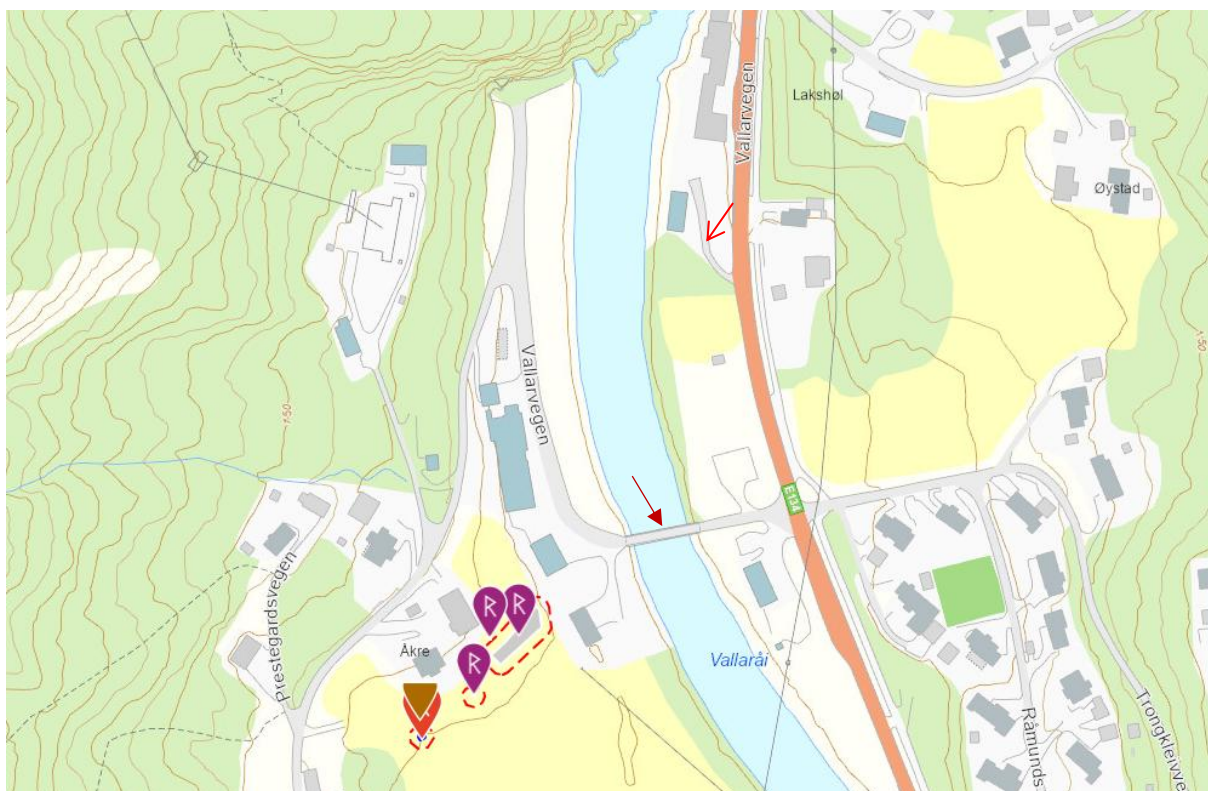
5.2 Forhold til andre myndigheter

5.2.1 Kommunal planstatus

Området er i kommuneplanens arealdel for Seljord kommune regulert som areal avsatt til LNFR-område. Siden kraftverket er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven og broa er et hjelpeanlegg, har tiltaket fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.

5.2.2 Vernede områder og kulturminner

Det er ikke registrert noen kulturminner i selve tiltaksområdet, men nærheten (Figur 3). Tiltaksområdet vil ikke være så stort i omfang at det kommer i konflikt med kulturminner og arbeidene som skal utføres er også av begrenset karakter. Tiltakshaver er uansett klar over aktsomhets- og meldeplikt etter kulturminneloven § 8, og dersom indikasjon på automatisk fredede kulturminner dukker opp skal arbeidene stoppes og aktuelle instanser kontaktes.

Figur 3: Kartutsnitt fra kulturminnesøk.no. Rød pil viser hvor bro Vallaråi ligger der arbeidene skal utføres.

5.2.3 Forurensning

Siden anleggsvirksomheten er midlertidig, og det ikke forventes at arbeidene vil påføre større skader på vassdrag, foreligger det ikke krav om tillatelse etter forurensningsloven. Den største faren for forurensning ved dette tiltaket vil være forurensning til Vallaråi. Dette kan være ved olje- eller drivstoffsøl eller lekkasjer som renner ut i Vallaråi i forbindelse med rehabiliteringen av broa.

5.3 Vann- og naturmiljø

Vassdraget er registrert som elvevannforekomst «Vallaråi nedre» (016-2557-R). Vannforekomsten er klassifisert til «moderat» økologisk tilstand. Kjemisk tilstand er ikke klassifisert. Vannkraft er en av hovedpåvirkningene på vannforekomsten.

Vallaråi er en viktig gyteelv for storaure i Seljordsvatnet (Miljødirektoratet, Forslag til strategi for bevaring av utvikling av bestandene for storørret. M-1786, 2020). Ut ifra historiske flyfoto skjøttes kantvegetasjonen jevnlig på begge sider av elven ved broa. I det siste historiske flyfotoet fra 2023 er vegetasjonen fjernet ca. fem til tolv meter fra brukonstruksjonen oppstrøms og nedstrøms broa (Norconsult 2026). Det er usikkert om vegetasjonen har vokst tilbake i de senere årene.

I 2024 ble Vallaråi scannet med grønnlaser for å kartlegge elven og få en digital tvilling (Figur 4). Samtidig er det over flere år kartlagt gyteområder i elven som er lagt inn i den digitale tvillingen. Det er noen gyteområder i nærheten av broa.

Oransje punkter er registrerte gytegrøper for storaure fra kartlegging over noen år (digitalisert fra USN rapport 123/2023). Gyteområder er noenlunde stabile mhp. lokalisering i elv over tid. Det er særlig to gyteområder i nærheten av Vallaråi bru som må vises spesielt hensyn til under rehabiliteringen.

Figur 4: Viser ut utklipp av den digitale tvillingen av Vallaråi sammen med kartlagte gyteområder (oransje prikker).

5.3.1 Fremmede arter

Det er ikke registrert noen naturtyper eller fremmede arter ved bruene (Miljødirektoratet, Naturbase – kartløsning, 2026) (Artsdatabanken, 2026). Nedre del av Vallaråi er en del av et deltaområde (BN00020797) som er vurdert å være «viktig». Det er registrert rødlistede og livskraftige fuglearter som har kantvegetasjon som en del av deres funksjonsområde (blant annet grønnfink (VU), granmeis (VU og løvsanger (LC)) i nærområdet. Ved utløpet til Vallaråi er det registrert en rekke rødlistede fuglearter som deltaområde og vannet som funksjonsområde.

5.3.2 Revegetering og tilbakeføring

Områdene som evt. berøres i forbindelse med tiltaket skal tilbakeføres til naturlig tilstand. I utgangspunktet vil det være minimalt til ingen påvirkning da arbeidene som skal utføres foregår på allerede etablert veistrekning, samt broen i seg selv.

5.4 Avbøtende tiltak

De viktigste avbøtende tiltakene med rehabilitering av Vallaråi bro vil være knytta til å hindre spredning av forurensning til elv og grunn underveis i anleggsarbeidet. Det skal utføres mindre betongarbeider i forbindelse med rehabiliteringen, men noen av de viktigste gyteområdene for størørret er lokalisert i nærheten av broen. Det vil settes strenge krav til utførende med tanke på prosjektering og valg av løsning for forskalingsform for å unngå avrenning til vassdrag.

Tiltakene utføres i løpet av vår-sommer. Det planlegges ikke for stillas i elv, men dersom det skulle bli behov skal dette planlegges i samråd med miljørådsgiver. Ved å utføre tiltakene

sommer/tidlig høst unngår man hovedperioden for gyting og oppvandring. Gyteperioden for storaure i vassdraget er tidligere vurdert til å være i perioden oktober-november (Heggenes & Dokk, 1995).

Det vil i settes strenge krav til bruk av maskiner og utstyr i nærheten av vassdraget for å hindre alle typer utslipp til elv. Det vil etableres et eget miljøprogram som er styrende for miljøoppfølging i prosjektet. Dette vil entreprenøren måtte svare ut i sin egen miljøoppfølgingsplan som beskriver hvordan de planlegger å håndtere miljørisiko i prosjektet og hvilke tiltak de setter inn for å redusere risiko.

For å hindre at olje og drivstoff havner i Vallaråi skal det etableres egne plasser for påfylling av drivstoff og håndtering av oljer, dersom det er behov for dette. Rivingsdeler skal lastet opp i containere eller rett på lastebil, for å unngå spredning eller forsøpling i området.

6 Referanser

- Heggenes, J., & Dokk, J. (1995). *Undersøkelser av gyteplasser og gytebestander til storørret og laks i Telemark høsten 1994*. LFI-Oslo.
- Miljødirektoratet. (2020). *Forslag til strategi for bevaring av utvikling av bestandene for storørret*. M-1786. Miljødirektoratet.
- Norconsult (2026). *Notat. Avklaring av behov for tillatelse etter vassdragsregelverket – reparasjonsarbeid av bruer*.
- Riksantikvaren, «Kulturminnesøk», Direktoratet for kulturmiljøforvaltning, [Internett]. Tilgjengelig : <https://www.kulturminnesok.no/kart/?q=&am-county=&lokenk=location&am-lok=&am-lokdating=&am-lokconservation=&am-enk=&am-enkdating=&am-enkconservation=&bm-county=&bm-municipality=&cp=1&bounds=71.10254274232307,-63.5009765625,54.52108149544362,105.2490234375&zoom=5&id=>. (Hentet 13.04.2026).
- Vann-nett. (2026, juni 24). *Vann-nett*. Hentet fra Kart med vannforekomster: <https://vann-nett.no/waterbodies/map>